

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

CAPUT XV.

*Circumstantie nonnulla, quæ
distrabunt, vel non distrabunt
actum peccaminosum ad
aliam speciem.*

1. **Q**uoniam supra cap. 14. dictum est, operosum esse decernere, & magno studio opus esse, ad cognoscendum, quando nam ad sit circumstantia peccati speciem mutans; idè necessarium judico, præter regulam ibi traditam percurrere summam materiam aliquas, indicando ea, quæ mutant, quæve non mutant moralem speciem. Ordinis autem gratia, proponam primò, aliqua, quæ circa DEUM versantur; secundò, quæ circa proximum; tertio, quæ circa seipsum.

*Circumstantie mutantes, vel
non mutantes speciem, quæ
circa DEUM.*

Fides.

2. **A**dorans v. g. idolum sine errore intellectus, quo credat, illud esse DEUM, vel adoratione dignum; si addat, se credere illud, DEUM esse, vel dignum adoratione, addet speciem diversam, nempe Idololatriæ externæ, addetque hæresim, atque ad eò utramque speciem confiteri expressè debet.

3. Siquis neget unum articulum fidei, est hæreticus, & satis est dicere in confessione; *incidi semel, vel bis in hæresim*, quemcunque articulum negaverit; nam negare hunc, vel illum articulum, non addit novam speciem,

cum omnia peccata contra fidem sint circa unam, eandemque obligationem credendi objecta per fidem proposita.

4. Si quis negationi alicujus articuli addat voluntatem acceptandi aliam sectam v. g. Judaismum, vel Paganismum, vel Calvinismum, vel Lutheranismum &c. debet hæc explicare, quia præter peccatum infidelitatis, dum addit voluntatem acceptandi sectam aliquam ex illis, vult peccata diversæ speciei, quæ in illis committuntur, ut in Judaismo superstitiones varias v. g. Circumcisionis; in Paganismo cultum Idolorum; in Calvinismo negationem Sacramenti Eucharistiæ; & sic in similibus.

Apostasia verò, quæ est, quando relinquitur in totum, vel in partem fides, quam quis suscepit in Baptismo, non est necessariò explicanda; unde satis est dicere, negavi fidem, quia Apostasia, & Hæresis differunt solum secundum magis, & minus.

5. Si quis tamen negat v. g. DEUM esse bonum, duas peccati species admittit; nempe speciem hæresis, & speciem Blasphemix; Hæresis, quia negat articulum, seu articulos Fidei; Blasphemix; quia addit injuriam, seu contumeliam in DEUM, faciendo illud non bonum.

6. Ignorari à Fidei adulto culpabiliter articulos ex necessitate Præcepti credendos v. g. Trinitatem, Incarnationem &c. sive ignoretur hic articulus, sive ille, eadem est species, peccati, cum id sit intra eandem obligationem, nempe sciendi, quod ex officio,

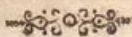
&

de Professione Christiana credendum est: quare sic sufficienter eiusmodi peccatum aperietur; Ignoravi cum culpa articulos fidei: Dixi (ex necessitate præcepti) nam ignorare culpabiliter, quæ sunt de necessitate mediæ, cum supponat, hominem illis assensum non præbuisse, adderetur species peccati contra charitatem sui ipsius, cum sine tali assensu adultus salvari non possit, ut distinctius explicant Theologi in præf. de Fide.

7. Eum, qui negat articulum fidei, quem ex culpa gravi noluit scire; & alium, qui negat articulum Fidei, quem, scit, esse Fidei articulum, puto, eandem speciem peccati committere, quia utraque malitia tandem resolvitur in contemptum autoritatis revelationis divinæ: æquæ enim uterque divinum testimonium parvipendit, idque in ordine ad Confessionem, non verò semper in ordine ad aliud. quare uterque rectè confitebitur, si dicet, *Negavi articulum Fidei.*

Dixi (non verò semper in ordine ad aliud) nam qui peccat ex dicta ignorantia quamvis culpabili, non incurrit excommunicationem, quam incurrit scienter negans. Si quidem excommunicationis est imposta absolute contra negantem scienter, & cum pertinacia; unde tunc non ratione diversitatis in specie morali, sed quia debet absolvi ab excommunicatione; ideo debet explicare, se cum scientia negasse, sic in

similibus.

Spes.

8. SI quis, dum peccat, sperat, peccatum illud se ritè in confessione depositurum, eiusmodi circumstantia non mutat speciem peccati: satis igitur erit, si dicas: *Ego peccavi tali peccato v. g. homicidij*; Immo addunt aliqui, hanc esse circumstantiam diminuentem potius, quàm aggravantem, quia hic peccat cum bona voluntate se emendandi, veniamque petendi, ita Comitiolus in resp. mor. lib. 4. q. 52.

Superstitiones, & similia.

9. Divinatio per ignem v. g. non differt specie morali à divinatione per aquam, per volatum avium &c. At si addatur pactum cum demone explicitum, addetur alia peccati species, nempe commercij cum DEI, & hominum inimico: pari modo, si maleficium, seu qualibet alia superstitio fiat, miscendo sacra profanis, v. gr. cum hostia consecrata, cum aqua benedicta &c. addetur species sacrilegij contra reverentiam debitam rebus sacris, ut item, si dictum maleficium v. g. fiat ad mortem alicui inferendam, additur species homicidij; si ad furandum, additur species malitiæ contra justitiam commutativam, & sic de similibus: quare singula ex prædictis sunt speciatim in confessione manifestanda.

Blasphemia.

10. Blasphemiæ circa DEUM, vel circa Sanctissimam Virginem, vel Sanctos ex probabiliore opinione

O 2

inter

inter se differunt specie; sed est etiam probabile, saltem regulariter, non differre; quia regulariter Sancti non coluntur ob excellentiam propriam, sed ut referantur ad DEUM. Quod si in aliquo, raro casu blasphemaretur, propria ipsorum excellentia, tunc sane constitueretur alia species speciatim confitenda; & quidem diversa erit illa, quæ fiet contra sanctos; quàm, quæ fieret contra Sanctissimam Virginem, quæ autem sunt contra hunc, vel illum sanctum, specie morali non differunt, quia parum differt excellentia unius sancti ab excellentia alterius.

Si blasphemix addatur aliquid contra fidem, addi malitiam hæresis, jam supra monuimus: ut etiam de blasphemijs una, eademque exandescencia prolatis, satis supra disseruimus, c. 14. n. 29.

Votum, & juramentum.

11. **S**I votum fregisti, unam speciem peccati commisisti, nempe contra virtutem Religionis, seu contra fidem DEO datam: at si votum fuit juramento munitum, alia additur species, hoc est, contra obligationem non adducendi DEUM in testimonium falsitatis.

Vota autem, vel juramenta, sive facta immediatè DEO, seu Beatissimæ Virgini, sive Sanctis, non differunt morali specie, quia communiter intentio ultimata voventium, vel jurantium est DEUS, qui in Sanctis illis colitur. Quod si in raro casu intendatur propria sanctorum præstantia, vel autoritas, dicè idè, quod modò explicavimus n. 10.

12. Juramento falso, ut & alijs omnibus peccatorum speciebus, si addatur, ea committi ex inverterata consuetudine, non transferuntur ad aliam speciem; quia peccata præterita non addunt præsentì peccato novam malitiam: illud tamen recole, penitentem obligari consuetudinem aperire, si à Confessario interrogetur, ut cap. 9. num. 8. docebamus; quoniam verò ponere se in periculo peccandi, peccatum est ejusdem speciei, ad quod est periculum; idè qui frequenter peccat, advertendo ad hoc, quod acquirit facilitatem, atque adeò periculum frequenter voluntariè peccandi, deberet is in confessione hoc explicare; non obligatur tamen regulariter, quia ad hoc periculum non advertit, qui peccat, atque adeò excusatur communiter ob inadvertentiam. Lege de Lugo disp. 16. de Pœnis. n. 203.

Missæ.

13. **O**Mittere Missam, sive die Dominico, sive alijs festis de præcepto, una, eademque species peccati est; nempe contra virtutem Religionis, seu contra obedientiam superioris præcipientis.

Quando autem causa, vel finis, qua moveris, illam omittendi non est ex se mala, non additur nova species; sive igitur omiseris Missam ad finem studendi, vel dormiendi, vel ad similem finem indifferentem, satis est, Confessario dicere; *Missam præceptam omisi*; at si causa est mala, vel malus finis certè tunc additur alia species; quare tunc debes ita fateri: *O-*

missæ

missæ Missam ob finem adulterandi, omisi
ex causa furandi.

14. Quod dictum est de fine omit-
tendi Missam, applica ad quodcunque
aliud peccatum (ut id hac occasione u-
niversaliter advertas) quare si fueris,
ad dictum finem adulterandi v. g. (quo
pacto, ait Aristoteles, te potius esse ad-
ulterum, quam furem; quia actus
maximè specificatur à fine) duo pec-
cata specie diversa committis, utrum-
que confitendum: nempe furti (quod
etiam præciudicando à dicto fine, est ex
se peccatum) & adulterij; an has duas
species possis separatim confiteri, dicam
c. 18. à num. 7. Contra, si fueris
ad dandam elemosynam, vel ad ve-
nandum verb. grat. unam contrahas
speciem moralem malitiæ, nempe
furti.

De confabulationibus in Missa de
præcepto, vide mox cap. 16. num. 15.

Jejunium.

15. Violatio Jejunij Quadragesimæ,
v. g. non est species distincta
à violatione jejunij vigiliæ, vel quatuor
temporum; quare tatis erit sic dicere
Confessario: *Non jejunavi die præcep-
to*; quia utraque est contra tempe-
rantiam, seu (ut aliqui volunt) contra
obedientiam Superioris, jejunium præ-
cipientis ex motivo temperantiæ ad ho-
norem Dei; at si illud idem jejunium
ex Ecclesie præcepto impositum tu vo-
visti, vel tibi illud ipsam fuit impera-
tum à Confessario, distrahetur ejus vio-
latio ad alias species speciatim confi-
tendas; sit enim tunc contra obligatio-

nem virtutis Religionis, vel obedien-
tiæ Confessarij.

Quòd si fregisti jejunium, non so-
lùm pluries comedendo cibos quadra-
gesimales (quando satis esset dicere:
Fregi jejunium præceptum, etiamsi cen-
ties ejusmodi quadragesimales cibos
eodem die comederis) sed etiam man-
ducando carnem, vel lacticiam?

Respondeo. Debes tunc explicare
speciatim hanc carnem, vel lacticio-
rum comestionem; quia hujus est spe-
cialis prohibitio: siquidem præceptum
abstinendi ab his est ex alio motivo mo-
raliter in hominum existimatione di-
verso: debes item addere, quoties in
die illa comederis, cum hoc sit præcep-
tum negativum, quod semper obligat,
& ad semper.

Ingratitudo, Inobediencia, &c.

16. Si expresso animo intendas, vel
te esse ingratum Deo, si ei
non obedire, si ejusdem leges contem-
nere, species diversas peccatorum ad-
mittis, hoc est, contra obligationem
debitam tuo Benefactori, contra obli-
gationem debitam summo tuo Superio-
ri, contra obligationem debitam sum-
mo tuo Legislatore; unde hæc sunt tan-
quam species diversæ expressè manife-
standæ.

Præterea, quia, quælibet culpa con-
tinet implicite in se malitiam ingratitu-
dinis erga Deum, inobedienciæ contra
Deum, atque contemptus contra ejus-
dem leges; nam propterea hæc vocan-
tur circumstantiæ generales, quæ in
omni genere peccatorum inveniuntur;
ideò in rigore, quoties aliud quodcun-

O 3 que

atque in bi...

AMBVRIN
in
Ecclesie præcepto
de
VARRI
de
E II
306

que peccatum confiteris, deberent aperiri Confessario; sed tamen dico, id ex alio capite necesse non esse, quia nimirum statim, ac tu confiteris peccatum, jam satis, superque fateris has generales malitias imbibitas in omni culpa, easque jam sufficienter intelligit non indoctus Confessarius.

CAPUT XVI.

*Circumstantiæ mutantes, vel non
non mutantes speciem, quæ sunt
circa proximum.*

1. **I**njuria gravis, sive facta ascendentibus, nempe Parentibus, Avibus, Proavis, &c. sive descendantibus, nempe filiis, nepotibus, pronepotibus, &c. sive collateralibus, nempe fratibus, sororibus, consobrinis, &c. & item facta affinibus eodem proportionaliter ordine, quibus adde conjuges, differt specie morali ab injuria inflata externis, quia contorta in illos est contra amorem, & pietatem eis debitam; quare non satis est, dicere: *Graviter injuriavi, percussi, occidi, maledixi proximum*, sed opus est, explicationem addere conjunctionis, & propinquitatis.

2. At debeone explicare à me gravi injuria affectum, vel percussum, vel occisum, &c. fuisse Patrem, vel fuisse filium, vel Nepotem, &c. an satis sit, dicere: *injuriavi, percussi, &c. eum*, cui reverentiam ex pietatis virtute debebam?

3. Respondeo, communem esse sententiam, debere; quia diversam

moraliter speciem peccati à recta ratione apprehenditur, esse illum actum, quo filius v. gr. malè se habet contra patrem, quàm quo pater se habet contra filium, in quem paternam habet potestatem, & sic de aliis ascendentibus, & descendantibus: in collateralibus autem injuriam v. g. in fratrem, vel in sororem putant nonnulli Doctores inter se specie non differre; quia æquè se videtur habere soror erga fratrem, atque hic erga illam, & idem dicerent (credo) de viro & uxore.

4. Dixi (communem esse sententiam) nam videtur etiam esse probabile, injurias omnes contortas in consanguineos, vel affines, non esse inter se diversas moraliter species; quia omnes secundum magis, & minùs habent obligationem non se convitiandi, seu non se offendendi ex eadem scilicet radice pietatis ortam: quare satis esse, putant aliqui, dicere: *Ego contumelià, injurià, maledictione, &c. mihi conjunctos affecti, vel eos percussi, occidi, &c.* vide, quæ mox dicentur num. 32. ubi agemus, an incestus cum consanguinea propinquiore differat specie ab incestu cum mixto propinqua? Atque ex ibidem dicendis num. 34. colliges, injurias, de quibus loquimur, factas contra conjunctos conjunctione spiritali, esse specie diversas ab injuriis factis contra prædictos conjunctos cognatione temporali, atque adedò speciatim confitendas; quia (ut ibi advertemus) in illis fit injuria Sacramento, unde illa spiritalis conjunctione dimanat.